Бүхы орониудай пролетариат, нэгэдэгты!

Буряат-монголой ҮНЭН

ВКП (б)-гэй ОБКОМ ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй болон БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 29 (4412)
1944 оной
ФЕВРАЛИИН
11
ПЯТНИЦА

Сан 20 мүнгэн.

Днепр мүрэнэй зүүн эрье дээрэхи немецүүдэй һүүлшын плацдармые үгы хээд Никополь городые эзэлһэн 3-дахи ба 4-дэхи Украинска фронтын шэн габьята сэрэгүүдтэ байгалай үмэнэхи баяр мэндэ хүргэе!

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

Армиин генерал ТОЛБУХИНДА

4-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд **ДНЕПР** мүрэнэй зүүн эрье дээрэ **НИКОПОЛЬ** городһоо урдуур немецүүдэй хэһэн айхабтар ехэ бүхэжүүлмэл хамгаалгын газарые тэдэнэй өөһэдынь плацдарм дээрэ һатэлһэн бээрээ дүрбэн үдэр соо добтолготе байлдааануудые хэжэ дайсанай долоон ибган сэрэгэй дивизие хүндэ хүшэр диилдэлгэдэ оруулаад плацдармын ута уруунь **ДНЕПР** мүрэн тээшэ гаража ерэ. Энэ байлдаа хаһанэйнгээ эсэстэ манай сэрэгүүд **ДНЕПР** мүрэнэй зүүн эрье дээрэ немецүүдэй хаһан оперативна шухала удхатай плацдармые фронт худараа 120 километр ута ба 35 километр үргэнөөр дуулһан усадхаба. Добтолгото байлдаан соогуур манай сэрэгүүд Запорожско областиин районно центр болохо Каменка городые эзэлэн абаһан ба мүн 40 гаран бусад һуурин газарнуудые эзэлһэн байгаа.

Немецүүдэй **НИКОПОЛЬСКЭ** плацдармые усадхахын түлөө болоһон дайн байлдааануудта генерал-полковник **ЦВЕТАЕВАЙ**, генерал-лейтенант **ЛЕЛЮШЕНКЫН**, генерал-майор **ЖЕРЕБИНЭЙ**, генерал-майор **БЕЛОВОЙ**, генерал-майор **ГОРОХОВОЙ**, полковник **ВЛАДЫЧАНСКИИН** сэрэгүүд, артиллериин генерал-лейтенант **КРАСНОПЕВЦЕВЭЙ** артиллеристнүүд, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант **СВИРИДОВЭЙ**, полковник **КОРБУДАЙ** танкистнууд болон, авиациин генерал-лейтенант **ХРЮКИНЭЙ**, авиациин генерал-майор **САВИЦКИИН**, авиациин генерал-майор **ФИЛИНЭЙ**, авиациин генерал-майор **КУЗНЕЦОВОЙ**, ба полковник **ПРУТКОВАЙ** летчигууд шалгаржа гараба.

Ингэжэ туйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада дайн байлдааануудта үлэмжэ ехээр шалгарһан соединениүүд болон частьнуудта „**НИКОПОЛЬСКЭ**" гэһэн нэрэнүүдые олгожо, орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, февралиин 8-да, 20 часта манай Эхэ ороной столица **МОСКВА** болбол дайсанай угаа шухала плацдармые эзэлэн абаһан 4-дахи **УКРАИНСКА** фронтын шэн габьната сэрэгүүдтэ зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар арбан хоёр дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ ороной ойгоо үмэнэһөө салют-мандэ хүргэхэ байна.

Отлична һайн дайшалхы ябуулгануудые хаһанай түлөө немецүүдэй **НИКОПОЛЬСКЭ** плацдармые усадхахын түлөө дайн байлдааануудта хабандалсаһан Танай хүтэлжэ байгаа бүхы сэрэгүүдтэ **БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.**

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бээ даанхай байхын түлөө тэмсэлдэ ами бээ үгэһэн геройнуудта хэтэ мүнхын алдар соло!

Немецкэ булинтарагшадта үхэл!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1944 оной февралиин 8.

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

Армиин генерал МАЛИНОВСКИДО
Армиин генерал ТОЛБУХИНДА

3-дахи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд хажуу талаһаа **4-дэхи УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүдэй дэмжэлгатэйгээр ябуулгануудаа хээд, добтолгоёё хүгжөөхэ зуураа немецүүдэй **НИКОПОЛЬСКЭ** бөөгнэрэлгые хяа һамна сохижо, мүнөөдэр, февралиин 8-да, Украинын ажаүйлдэбриин томохон центр болохо **НИКОПОЛЬ** городые эрид шанга сохилтоор эзэлһэн байна.

НИКОПОЛЬ городые эзэлэн абахын түлөө дайн байлдааануудта генерал-полковник **ЧУЙКОВАЙ**, генерал-лейтенант **ШЛЕМИНОЙ**, генерал-лейтенант **ЛЕЛЮШЕНКЫН**, генерал-майор **КУПРИЯНОВАЙ**, генерал-майор **ГЛАЗУНОВАЙ**, генерал-майор **КАРАМЫШЕВАЙ**, генерал-майор **ГОЛОСКОГОЙ**, генерал-майор **АФАНАСЬЕВАЙ**, генерал-майор **ЗДАНОВИЧЫН**, генерал-майор **СОКОЛОВОЙ**, генерал-майор **ВАГИНАЙ**, полковник **КАМЫНИНАЙ**, полковник **ФОМИЧЕНКЫН**, подполковник **ЗАВЬЯЛОВАЙ**, подполковник **СКЛЯРОВАЙ** сэрэгүүд, артиллериин генерал-лейтенант **НЕДЕЛИНЭЙ**, артиллериин генерал-майор **ЛЕВИНЭЙ** артиллеристнүүд, авиациин генерал-лейтенант **СУДЕЦЫН**, авиациин генерал-майор **ТОЛСТИКОВОЙ**, авиациин генерал-майор **ШЕВЧЕНКЫН** летчигууд болон майор **ЗАСИМУГАЙ** сапернуд шалгаржа гараба.

Ингэжэ туйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада **НИКОПОЛЬ** городые сүлөөлхын түлөө дайн байлдааануудта үлэмжэ ехээр шалгарһан соединениүүд ба частьнуудта „**НИКОПОЛЬСКЭ**" гэһэн нэрэнүүдые олгожо, орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, февралиин 8-да, 21 часта манай Эхэ ороной столица **МОСКВА** болбол **НИКОПОЛЬ** городые эзэлэн абаһан манай шэн габьната сарагүүдтэ зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар арбан хоёр дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ ороной ойгоо үмэнэһөө салют-мандэ хүргэнэ байна.

Отлична һайн дайшалхы ябуулгануудые хаһанай түлөө **НИКОПОЛЬ** городые сүлоолхын түлөө байлдааануудта хабаадалсаһан Танай хүтэлжэ байгаа бүхы сэрэгүүдтэ **БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.**

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бээ даанхай байхын түлөө тэмсэлдэ ами бээ үгэһэн геройнуудта хэтэ мүнхын алдар соло!

Немецкэ булинтарагшадта үхэл!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1944 оной февралиин 8

ТАСС-эй бурууушаалганууд

Февралиин 7-ой гү, али 8-ай үдэшэлэн советскэ авиаци Эстонидо Таллин городые бомбодобо гэжэ хариин хэблэл газетэнүүдтэ мэдээсгдэнэ байна.

ТАСС болбол энэ мэдээсэл бодото байдалтай таарахагүй худал байна гэжэ мэдүүлнэ.

• • •

«Дагенс нюхетер» гэдэг шведска газетэ болбол өөрынгөө шюрихскэ корреспондентын телеграмма тунхаглаба, тэрээн соонь «советско-болгарска харилсааануудта хубилалта хэхэ шэнжэ тэмдэгүүдэй нюур дээрэ бии байһан тухай, мүн ородой сэрэгэй атташе полковник Согоровтой хани ябуулга хэхын тулада нэгэ хэдэн ород офицернүүд» Софидо ерэһэн тухай гэхэ мэтын мэдээсэлнүүд бии байна.

ТАСС болбол «Дагенс нюхетер» газетын дурсагдаһан телеграмма соо хэлэгдэһэн мэдээсэл хадаа шэл худал гээшэ гэжэ мэдүүлнэ. Байа «советскэ сэрэгэй атташе полковник Согоров» гээшэшые мүнэ худалаар бэшэгдэв.

СССР-эй Академи Наукын филиалнуудай шэнэ хүдэлмэри

Февралиин 8-да СССР-эй Академи Наукын президиумэй заседаниин дээрэ академиин һалбаринуудай ба базануудай хүдэлмэри тухай академик Стурмилинай элидхэл шагнагдаһан байгаа. Энэ жилдэ тэдэнэй научна коллективүүд союзна республикануудай байгаалиин баялигуудые, экономико болон культурые хүгжөөхэ проблемэнүүдые шэнжэлхэ ябадалые эрхилһэн байгаа. Азербайджанска филиал болбол нефтие малтажа абаха ябадалые нарижуулха арга зохеоно, Казахска филиал комплексно экспедици ба Урало-эмбейскэ бассейнэй нефть ба шулуу нүүрнэй запасуудые шэнжэлхэ туша хүдэлмэри хэхэнээ гадна. Джезжазганай сул губи газарта худөө ажал эрхилжэ ашаглан хэрэглэхэ проблемэ шинидхэхээр хүдэлмэриилэ «Уралай минералоги» гэжэ зохеолой гурбадахи томые бэшэхэ туша Уральска филиалай хэжэ байһан хүдэлмэри угаа ехэ научна болон практическа удхатай.

Тус элидхэлые зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэ академигүүд Волгин, Иоффе, Обручев, Образцов ба бусад хабаадалсаба.

Академи Наукын президиум болбол Академи Наукын Баруун-Сибирскэ филиалые байгуулха туша өөрынгөө толгойлжо байһан комиссиин хүдэлмэри тухай хэлэлгэн академик Скочинскиин мэдээсэлые шагнаһан байна. Комисси болбол тус хизаарай томо ажаүйлдэбриин ба культурна центрнүүдтэ ябажа үзэһэн, түрүүшын эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байха юм Академи Наукын президиум тэрээнэй хүдэлмэриие һайшаба. Академик Скочинский Баруун-Сибирскэ филиалай президиумэй түрүүлэгшээр томилогдоо. (ТАСС).

Суворовой орденой кавалер, һарднин генерал-лейтенант Д. Д. ЛЕЛЮШЕНКО. (ТАСС-эй фотохроника).

Хабарай тарилгада хаһа соонь бэлдэхэ!

Түгэс бэлэдхэл хангажа түсэбөө зохеобо

Хэжэнгын аймагта ерэхэ хабарай тарилгада муу бэшээр бэлэдхэжэ байна колхозууд олон. Тиибэшье Хэжэнгын сомоной «Комсомол» колхоз бүришье һаа һайн бэлэдхэл хангажа шадаба.

Энэ колхоз үрһэ хүрэнгэ хааха түсэбөө 120 процент дүүргэжэ бараниниь шанар һайнтайгаар сэбэрлэбэ. Тарилаһан ба халдангайнгаа газар дээрэ саһа тогтоохо болон аргал шэбхэ гаргаха түсэбөө үгөөө мүнөөгүй дүүргэхэеэ байна. Тиихэдэ үнэнэ ба шубуунай аргал суглуулха түсэбөө үни сагта дүүргэнэхэй. Тэрэшэлэн машинэ эзэмсэгүүдэйшье зэһабари һаяар дүүргэхээ байна. Колхознигууд хэнэн бүтэзэнэн хүдэлмэридээ эзэн еһоор хандажа, урма зоригтойгоор хүдэлмэриижэ байхын тулада 5—6 звено эмхидхэгдэбэ. Тиихэдэ алибухы хүдэлмэринүүдые хараалһан хүдэлмэриин эрид түсэб зохеогоо.

Гадна тарилгада ябаха еһотой мори унаадаа эртэнэ амаралта олгохын зорилгоор 30 мори хүдэлмэриһээ сүлөөдэн амаруулжа эхилээ. Тарилгын үедэ мори унаагай тэжөөлэ хэрэглэгдэхэ 700 центнер эрхим шанартай үбэн хаагдаба.

40 толгой мори амаралтада табижа тарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ 1000 центнер үбэ хааһан «Ударник» колхоз баһал эрхим бэлэдхэлтэй. Энэ колхоз үрһэ хүрэнгээ 117 процент хаахаһаа гадна 6 шэнэ звено эмхидхэжэ, хүдэлмэриин түсэб зохеонхой.

И. ХАМАГАНОВ.

Хартаабхын үрһэн тухай оролдоногүй

Тарбагатайн аймагай таряашад—колхозууд, ганса мүнөөдэшэ харин урданшье элбэг ехээр овошь хартаабха тарижа ундэр баян үргаса абадаг һэн. Иимэ хадань энэ аймагые овошь хартаабхын ороон нютаг юм гээшье һаа алдуу болохогүй.

Тиибэшье һанаһан урманда хүрөбэгүй. Энэ аймагай колхозууд хартаабхын үрһэ хааха түсэбөө зүбхэн лэ 63 процент дүүргээ. Эндэ гансахан лэ Кировэй нэрэмжэтэ колхоз хартаабхынгаа үрһэ хүсэд хааһан байха юм.

Иимэ байдалда орохон Тарбагатайн аймагай колхозууд дутуу байһан хартаабхын үрһэ хүсэлдүүлхэ тухай ямар хэмжээ абанаб гэхэлэ, ашаг түһа гарамаар бодото хэмжээ абанагүй. Үрһэнэй нэмэлтэ материал боложо үгэхэ хартаабхын толгой суглуулха ябадал утаа муугаар эмхидхэгдэнэ. Эндэ ородоо 6 центнер бэлэдхэгдэбэ. Хартаабхын толгой суглуулха ябадалда усеехэн тооной колхозууд хабаадана. «Серп ба Молот» болон Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай хартаабхын толгой суглуулжа эхилбэшьеһаань бусад колхозууд үшөөл нүүрнһаа хүдэлмэригүй.

Тарбагатайн аймагай колхозууд овошь хартаабхын үрһэ хүрэнгөөр хангагдаха талаараа республикиин бусад аймагуудай колхозуудта орходоо хэлсэгшьегүй ехэ арга боломожотой. Хартаабхын дутуу байһан үрһэ хүрэнгые хүсэлдүүлхэ ябадалые энэ гэнээрэ эмхидхэхэ ябадал, эригдэнэ. Энээн тухай түбхын түрүүнэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон АЗО-гэй хүдэлмэрилэгшэд оролдохо уялгатай.

Г. МУХИН.

Шалиг үгээ орхижо шамдуугаар бэлэдхэхэ хэрэгтэй

Эдэн аймагһаа абтаһан мэдээнэй еһоор, энэ аймагай колхозууд ерэхэ хабарай тарилгада утаа хангалтагүйгөөр бэлэдхэнэ. Эндэ мини 7 колхоз үрһэ хүрэнгээ хүсэд хаажа сэбэрлэнхэй. Доодо-Бурганайн сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 1 996 центнер эрхим шанартай үрһэ хааба. Тэрэшэлэн Ворошиловай, Буденыйн нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд үрһэ хүрэнгээ хүсэд хааха-һаа гадна тарилгын бусад бэлэдхэлнүүдые хүсэд хангажа шадаа.

Тезд энэ аймагай колхозууд барандаа иимэ байдалтай бэшэ. Хэдэн олон колхозуудай үрһэ хүрэнгээ хаһа саг соонь хаагаагүй дээрэнээ аймаг дотор үрһэ хааһын түсэб зүбхэн лэ 54 процент дүүргэгдэбэ. Энээнэй гол шалтаганиинь хадаа энэ аймагай колхозуудай таряа талхаһайнгаа сохилгые дүүргэдэгүй байһан ябадалда байна. «Путь Ленина», Каландарашвиллиин, Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ болон зарим нэгэн колхозууд мүнөө хүртэр таряагаа сохиһоор. Хүсэд бэшэ мэдээсэлэр энэ аймагта 1 300 гектарай таряан сохигдоогүй.

Эндэ нэрлэгдэһэн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шалиг үгээ орхижо шамдуугаар бэлэдхэхын орондо хамаг гэм зэмээ имагтал молотилжа болон тракторнуудта ашахые һэдэлэг заншалтай. Энээнэй ямаршье үрэ гарахагүй байһанинь бүгэдэндэ мэдээжэ.

Хоног саг үнэрэхэ бүри тарилга хэхэ саг дүтэлжэ байна. Иимэнээ таряа талхаһайнгаа сохилгодо колхозо дотороойгоо алибухы аргабодомжонуудые хүсэд хэрэглэжэ, үрһэ хүрэнгын хаалгые шамдуулха тээшэ юуһээшье шухала. Шалиг үгэнөө үндэлэнэн «шалтагаанда» бодото хэрэгээр болихо хэрэгтэй. Энээнние Эдэн аймагай гэрэлдэжэ ябаһан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ухаан бодолдоо бүхүүр хадаг лэ.

Советскэ Информбюроһо

Февралиин 8-ай оперативна мэдээнһээ

Февралиин 8-ай туршада **СИВЕРСКИҺЭЭ** урдуур манай сэрэгүүд байлдаатайгаар урагшаа дабшажа хэдэн һуурин газарнуудые, тэрэ тоодо **МОЛОСОВО, ПЕТРУШИНА ГОРА, ТОРКОВИЧИ, ОВИНОВИЧИ, БОРЩЕВО, КАШИЦЫ** гэдэгүүдые ба **ТОРКОВИЧИ** гэдэг түмэрзамай станциие эзэлбэ.

НОВОСОКОЛЬНИКИҺОО хойгуур, баруун-хойгуур манай сэрэгүүд добтолгото байлдааануудые үргэлжэлүүлжэ, хэдэн һуурин газарнуудые эзэлэ.

ЗВЕНИГОРОДКА ба **ШПОЛОҺОО** хойгуур манай сэрэгүүд дайсанай бэһэлэгдэһэн бүлэглэлые үгы хэхэ байдлаагаа үргэлжэлүүлжэ, хүрэслһэн сахаригаа уйтаруулха зуураа **ОРЛОВЕЦ, КСАВЕРОВКА, ЗАВОДЯНКА, ХЛЫСТУНОВКА, ВАЛЯВА, ЕМЧИХА, ЛОЗКИ, ВОРОБИЕВКА, СЛОБОДА МИРОНОВКА** гэдэг һуурин газарнуудые эзэлбэ. Энээнэй нэгэ доро, **ЗВЕНИГОРОДКОҺОО** баруугаар манай сэрэгүүд дайсанай бэһэлэгдэһэн бүлэглэлэгдэ туһалхаар сүмэ сохин орохо гэжэ эрмэлзэһэн танк болон ябган сэрэгүүдэй атакые амжалтатайгаар сухарюулан сохео.

3-дахи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд хажуу талаһаа 4-дэхи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүдэй туһаламжатайгаар добтолгоео хүгжүүлжэ, немецүүдэй **НИКОПОЛЬСКЭ** бүлэглэлые хяа бута сохижо, февралиин 8-да Украинын ажаүйлэдбэриин шухала центр болохо **НИКОПОЛЬ** городые эзэлһэн байна.

4-дэхи **УКРАИНСКА** фронтын сэрэгүүд **НИКОПОЛЬ** городһоо урдуур **ДНЕПРЭЙ** зүүн эрьедэхи немецүүдэй ехээр бүхэжүүлһэн хамгаалгын газарые сүмэ сохижо дүрбэн удэрэйнгөө добтолгото байлдааануудаар дайсанай долоон ибган сэрэгэй дивизие хүндэ гээлтэдэ оруулжа бүхы плацдармын ута уруунь **ДНЕПР** мүрэн тээшэ гаража ерэ. Энэ ябуулгынгаа эсэстэ манай сэрэгүүд **ДНЕПРЭЙ** зүүн эрье дээрэ немецүүдэй ябуулгаа хэдэг шухала плацдармые фронт худараа 120 километр, ута ба 35 километр үргэнөөр дуулһан усадхаба. Тус добтолгынгоо үедэ манай сэрэгүүд Запорожско областиин районно центр болохо **КАМЕНКА** городые, **БОЛЬШАЯ ЛЕПЕТИҺХА**, гэдэгые, 40 гаран бусад һуурин газарнуудые, тэдэнэй дундаа **ИВАНОВСКОЕ, НОВАЯ ДНЕПРОВКА, НОВОЕ ВОДЯНОЕ, ДНЕПРОВКА, ВОДЯНОЕ, БОЛЬШАЯ ЗНАМЕНКА, ВЕРХНИЙ РОГАЧИК, КАРАЙ-ДУБИНА, УШКАЛКА, БАБИНО, НИЖНИЙ РОГАЧИК, МАЛАЯ ЛЕПЕТИХА** гэдэг томо һуурин газарнуудые эзэлэн абаһан байна. Эдэ байлдааануудта манай сэрэгүүд 53 танк, эллэб калибрын 217 ехэ буу, 118 миномет, 370 пулемет, 1.277 автомашина, сэрэгэй зэвриитэй 570 повозко үгы хээ. Дайсан болбол байлдаанай болоһон газар дээрэ 15.000 гаран солдат ба офицернүүдэйнтээ үхэгэрые орхибо. Манай сэрэгүүд 24 танк, эллэб калибрын 392 ехэ буу, 180 миномет, 473 пулемет, 4.000 гаран винтовко ба автомат, 1.686 автомашина, 86 трактор ба тягач, 181 мотоцикл, 18 радиостанци, сэрэгэй зэвриг ашаһан 1.018 повозко, һомо хэрэгсэлтэй, эдеэ хоолой зүйлтэй, сэрэгэй бусад зэвриитэй 20 склад булиян абаба. 2.000 гаран солдат ба офицер плендэ абтаа.

Февралиин 7-ой туршада манай сэрэгүүд бүхы фронтнууд дээрэ 51 немецкэ танк гэмтэһэн ба үгы хэһэн байна. Агаарта болоһон байлдааануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 26 самолет унагаагдаа.

Февралиин 9-эй оперативна мэдээн

Февралиин 9-эй туршада **ЛУЖСКА** аүтэ манай сэрэгүүд добтолгоео үргэлжэлүүлжэ, Ленинградска областиин районно центр болохо **ОРЕДЕЖ** гэдэг түмэрзамай томо станциие эзэлээд, мүн тэрэшэлэн 30 гаран бусад һуурин газарые, тэрэ тоодо **ТУРОВКА, ВОЛОК, КРАСНЫЕ ГОРЫ, КЕМКА, ДОЛГОВКА, МАЛОЕ ЗАМОШЬЕ, БОЛЬШОЕ ЗАМОШЬЕ, ГОБЖИЦЫ, БАНЬКОВО, ХАБАЛИНКА, ВЕЛИКОЕ СЕЛО, МАЛЫЕ** ба **БОЛЬШИЕ ВЛЕШКОВИЧИ** гэдэг һуурин газарнуудые, **АКЛИНЬЕ** гэдэг түмэрзамай станциие байлдаатайгаар эзэлбэ.

НОВГОРОДҺОО баруугаар ба баруун-урдуур манай сэрэгүүд дайсанай эсэргүүсэлтэ ба контратакануудые нуга даража добтолгото байлдааануудые хэхэ зуураа хэдэн һуурин газарнуудые, тэдэнэй дунда **РАДОЛИ, ОЗЕРЕВО, НОВЫЕ ГУСИНЫ, ИЛЕМЦЫ, САМОКРАЖА, РАДЖА, ЗМИЕВА ГОРА, ВОРОНИНО** гэдэгүүдые, мүн **МОЙКА** гэдэг түмэрзамай станциие эзэлээ.

ЗВЕНИГОРОДКА ба **ШПОЛОҺОО** хойгуур манай сэрэгүүд дайсанай бэһэлэгдэһэн бүлэглэлые үгы хэхэ байдлаагаа үргэлжэлүүлжэ, бэһэлэһэн сахаригаа уйтаруулха зуураа Киевскэ областиин **ГОРОДИЩЕ** гэдэг районно центрые, **МОСКАЛЕНКИ, ВЫГРАЕВ, БУДКОВКА, ДЕРДЕНЬ, РУДЕНКОВ, САХНОВКА, БРОВАХИ, КИРИЛЛОВКА** гэдэг һуурин газарнуудые эзэлһэн байна.

АПОСТОЛОВОҺОО баруугаар манай сэрэгүүд байлдаатайгаар урагшаа дабшажа, 40 гаран һуурин газарые, тэрэ тоодо **РАДУШНОЕ, АЛЕКСАНДРОВКА, ВЛАДИМИРОВКА, МАЛАЯ КОСТРОМОЧКА, АНДРЕЕВКА, МЕРЕЖИНО, ЗЕЛЕНЫЙ ЛУГ** гэдэгүүдые эзэлбэ.

НИКОПОЛЬ городһоо баруун-хойгуур ба баруугаар манай сэрэгүүд Днепропетровско областиин **ЧКАЛОВО** гэдэг районно центрые, мүн тэрэшэлэн **ЛАПИНКА, СУЛИЦКОЕ, АЛЕКСЕЕВКА, КАПУЛОВКА, ПОКРОВСКОЕ, ПЕРЕВИЗСКИЕ** гэдэг һуурин газарнуудые, **СИРКО, ЧЕРТОМЛЫК** гэдэг түмэрзамай станциие эзэлээ.

Февралиин 8-ай туршада манай сэрэгүүд бүхы фронтнууд дээрэ 90 немецкэ танк гэмтэһэн ба үгы хэһэн байна. Агаарта болоһон байлдааануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 19 самолет унагаагдаа.

★★★

Лужска зүүтэ манай сэрэгүүд добтолгоео үргэлжэлүүлжэ, Ленинградска областиин районно центр болохо Оредеж гэдэг түмэрзамай томо станциие эзэлбэ. Энэ оршоноо немецүүд тааруу позициннуудаа дээрэ бүхэжөөд, үсэд шанга эсэргүүсэлтэ үзүүлэн юм. Манай боецүүд Оредеж—Батецкая хооройдохи түмэр замые таһалжа, дайсанда баруун хажуугаань түрилтэ хэхэ, [illegible] Оредеж гэ[illegible] худар добтолжо ябаһан манай бусад частьнууд немецүүдые хойто талаһаань хашаба. Советскэ сэрэгүүд олон талаһаань эрид шанга сохилтонуудые хэжэ, дайсаниие хяа һамна сохижо, Оредежые эзэлээ. Эльбэг ехэ трофей булиягдан абтаа. Үдэрэй туршада манай частьнууд немецкэ булинтарагшадаа 30 гаран бусад һуурин газарнуудые сүлөөлбэ. Байлдаанай үедэ дайсанай 1 200 солдат ба офицернүүд үгы хэгдэһэн байна.

(*Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюртэ*).

Советскэ Информбюороноо

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

* * *

Новгородноо баруургаар ба баруун-урдуур манай сэрэгүүд байлдаатайгаар урешша дабшаба. Дайсан болбол үсэд шанга эсэргүүсэлтэ хэжэ хэдэн газараар контратака хээ. Н-скэ соединениин частьнууд немецүүдэй эсэргүүсэлтые нуга даража, Мойка гэдэг гүмэрзамай станциие, хэдэн бусад һуурин газарнуудые эзэлнэн байгаа. Нэгэ батальон шахуу гитлеровецүүд үгы хэгдэбэ. Немецүүдтэ 18 ехэ буу, 70 пулемет ба бусад трофей буляагдан абтаа.

* * *

Звенигородка ба Шпола городуудһаа хойгуур манай сэрэгүүд дайсанай бэлэлэгдэнэн бүлэглэлгые үгы хэжэ байлдаануудаа үргэлжэлүүлбэ. Н-скэ соединениин частьнууд бэлэлэн сахаргаа үйтаруулжа айхабтар шанга байлдаанда немецүүдэй ехэер бүхэжүүлнэн хамгаалгын узел болохо Киевскэ областиин Городище гэдэг районо центрые эзэлнэн байна. Байлдааная болоһон гэзэр дээрэ дайсанай зуургад үхэер улеэ. Элбэг ехэ трофей, тэрэ тоодо 26 ехэ буу буляагдан абтаба. Ондоо нэгэ участок дээрэ советскэ боецүүд сагай уларилай тон һаарамжагүй байнаншье мүргэнь үйан рубежые гаталан гараад, хэдэн һуурин газарнуудые эзэлээ. Эдэ һуурин газарнуудай түлеө байлдаануудтэ 1.000 шахуу гитлеровец үгы хэгдэжэ, горьтойхон олон хүнүүд плендэ абтаһан байна. Звенигородконоо баруургаар манай сэрэгүүд бэлэлэгдэнэн бүлэглэлэдэ туһаатаар сүмэ сохин ороо гэжэ һэдэнэн дайсанай танкнуудые ба ябган сэрэгүүдтэй амжалтатайгаар байлдаануудые хэбэ. Эдэ байлдаануудта 42 немецкэ танк, 6 хуягта транспортер, 90 автомашина үгы хэгдээ. Немецүүдтэ хэдэн бүтэн танк, бусад трофей буляагдан абтаба.

* * *

Никополь городноо баруун-хойгуур ба баруургаар манай сэрэгүүд добтолгоео үргэлжэлүүлжэ, Днепропетровско областиин Чкалово гэдэг районо центрые эзэлээ. Чкаловай түлеө байлдаанда 800 гаран немецкэ солдат болон офицер үгы хэгдэбэ. 18 ехэ буу, 10 тягач, 60 пулемет, 200 автомашина, ороһоной томо склад ба бусад трофей буляагдан абтаа. Манай ондоо нэгэ соединениин боецүүд хэдэн һуурин газарые эзэлжэ, 2 рото гитлеровецүүдые плендэ ababa.

* * *

Баренцова далай соо манай корабльнууд дайсанай 4.000 тоноо үйа түрихэ хэмжээтэй транспортые шэнгээгээ.

* * *

Белоруусска бүлег партизанууд Минскэ областиин нэгэ городто сүмэрэй орожо, офицерскэ гостиниие тэнэлээ. 32 немецкэ офицер алагдаба. Ондоо бүлэг партизануд хоер ресторанние тэнэлэнэн байгаа. Тэдэ ресторанууд соо 100 гаран гитлеровец алагдаһан ба шархатаһан байна. Барановическа партизанууд немецкэ сэрэгэй эшелонние хажуу үдэр халяан унагаагаа. Тус эшелоной халин унахада нэгэ паровоз, бензинтэй 8 цистерн, автомашинатай 6 платформо, танкнуудтай 2 платформо хяа бала буугаа.

* * *

Һаяхан фронтын нэгэ участок дээрэ 4 немецкэ солдат Улаан Армиин талада шэлжэн ороһон юм. Эдэ солдадууд фельдфебель ефрейтор хоероо абажа ерээ. Тэдэ солдадуудай нэгэнниинь Арнольд К. гэгээ иигэжэ мэдүүлнэ: «Бидэнэр фронт дээрэ ерэһэн үни болоообди. Хүндэ байлдааныдта нэгэтэ бүшэ хабаадалсажа үхэлые нюдеерее хаража даһаабди Германие эдэ шэнээн гашуудал ба зоболондо оруулжан Гитлерэй түлеө үхэхэ хүсэл бидэнэртэ огго үгы. Бидэнэр ородуудай талада шэлжэн ороо гэжэ шиидээд дэлгээнэгы түсэб зохеоогоо һэмди. Бидэнэр таарүү саг олоод фельдфебель ефрейтор хоерой байнаа блиндаж худар орожо, маналр ябагты ёзэ дурадхаа һэмди. Фельдфебель манда эсэргүүсэхээ һанаа һэн. Тиихэдэнь бүү зэбсэгыень хураажа, гарыень үйнаа байгаабди. Ефрейтор һайн дурааараа манай хойноноо дахахые зүбшөөрөө һэнэ. Эдэ шэлжэн ороһон солдадууд пулемет ба хэдэн винтовко абажа ерэһэн байна.

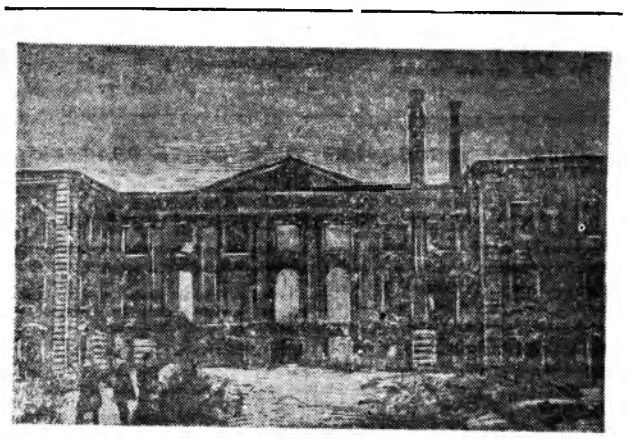

Петергофто немецүүдэй һандаргаһан Ехэ Петергофско ордон.
С. Сучажев ба Г. Чертовой фото (ТАСС-эй фотохроника).

Түмэрзамайхидай үүсхэл

Сэлэнгэ гэдэг түмэрзамай станциин худэлмэришэд Улаан Армиин XXVI-дахи жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаха гэжэ шиидэнэн байха юм.

Мүнөө тэдэнэр абаһан уялгаа дүүргэхын тула эршэмтэйгээр ажаллажа ба-гонуудта ашаа тээхэдээ 6 час сагые үдэр бүри алмана.

Мүнөө тус станциин стрелочникүүд гүрэнэй мүнгэ гаргангүй түлеө бэлэдхэн хэбди гэжэ уялга абаба.

Загаһашадай соцмүрысөөнэй дүнгһөө

Республиким загаһанай ажаүйлэдбэриин предприятинуудай худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд болон албахаргшад үнгэрэгшэ 1943 оной нюурта социалистическэ мүрысөөние үргэнөөр эрхэлнэн байгаа. Тэндэ, мүнөө энэ мүрысөөнэй дүнгые уридшалан бүридхэбэл олонхи загаһанай заводууд, бригадууд абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадабад.

Жэшээлхэдэ, посольско загаһанай заводой коллектив (директорынь нүхэр Н. Халеев) жэлэйнгээ түсэбые 106 процент, 4-дэхи кварталайнгаа түсэбые 161 процент дүүргэжэ, социалистическэ мүрысөөндэ илажа гараһанайнгаа түлеө ВКП(б)-тэй Обкомой ба БМАССР-эй СНК-тэй амжуулгын Улаан тугые абаха эрхэтэй болобо.

Тус заводой жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые амжалтатай дүүргэхэ хэрэгтэнь, эндэхи Гословой олонхи бригадануудыг жэшээлэ һайн худэлмэрээлээ туһалһан байна юм. Жэшээнь, Валентина Степановна Кыштымовагай бригада 105 процент, М. М. Бельскийн—108 процент, С. Г. Бүтөрнай 123 процент болон М. Н. Галактионовай бригадануд 109 процент жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэнэн байна.

Мүн тэрэшэлэн, загаһанай ажаүй колхозуудые жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэнэн байна гэбэл: Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Низсацевай бригада жэлэйнгээ түсэб 152 процент, али «Байкал» колхозой нүхэр Кыштымовай бригада 102 процент, мүн тус колхозой нүхэр Гашеевай бригада 117 процент, Калининай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Суворовой бригада 106 процент дүүргэнэн байна. Медальта нүхэр Иван Васильевич Арефьевэй бригада загаһа бариха жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэхэнэ гадна, тэрээнээ эрхим шанартайгаар болбосоруулжан байха юм.

Мүнөө Посольско загаһанай заводой патриотууд дамжуулгын Улаан туг абаһандаа урмашажа, тэрээнээ гарһаан алдахагүйн түлеө болото большевистскэ жэшээ харуулжа худэлмэрилнэ. Эдэнэр январь һарынгаа түсэбые 110 гаран процент дүүргэнхэй. Иигээд байхадаа Посольско загаһанай завод кварталына түсэбые 25 үдэрэй туршада 33 процент хүртэр дүүргээд байна гэжэ.

Тус заводой коллективтэй социалистическэ мүрысөөндэ ороһоной Баргажанай, Горячинска загаһанай заводууд мүн лэ муу бэшээр түсэбые дүүргэжэ байна. Тиихэшье Посольско заводой коллективынэ бага эзэргэ хожомтожо ябаһанаа эндэхиг харазаа абаха уялгатай.

Гэхэ зуура Галуута нуурай, Дэдэ Ангарай болон Улан-Удын загаһанай заводууд социалистическэ мүрысөөндэ тэсэшэгүйгээр гэргэжэ ябанаш. Эдэ заводууд январь һарынгаа түсэбые 6—7 процентнээ үлүүлэн дүүргээгүй. Ушарынь хадаа эдэ заводуудай коллективүүд загаһабарилгын худэлмэрие түхэреэн сууллхэ соо эмхидхэлгүй, хараалагдаһан графиг бэелүүлхэ гэжэ тэмсэдэгүй байха юм.

Ушар иимэнээ социалистическэ мүрысөөнэй долгине загаһашадай дунда улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зайлашгүй байна.

И. ДАЛБАЕВ.

Хүдөөгэй агитаторнуудта туһаламжа

Дайнай үедэ советскэ интеллигенциин хэжэ байһан шэн зоригто худэлмэри

Мүнөө боложо байгаа дайнай илангана ехэ онсо илгаануудай нэгэниинь хадаа тэрэнэй гайхамшаг ехэ хэмжээ болоно. Бүхэлэн гүрэнэй системэнүүдэй ажабайдал ба үхэл туһай асуудал табиһан энэ дайн гэзэнэ арад зоной ба тэрэнэй армиин моральна шанарые, тэрэнэй хүмүүжүүлгын системын хүсые, тэрэнэй политическэ идейнүүдэй хүсэ шадал болон бата амидаралые туршажа үзэнэ гээшэ.

Дайнай ямараар дүүрэхэ байһан асуудалые шидхэхэ хэрэгтэ арад зоныай булталдаа хабаадалсана. Тиин мүнөөнэй дайн сэрэгтэ техническэ эзмэсэг хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэ, арми болон резервнүүдые моральна талаар һурган бэлдэхэ, ажаүйлэдбэрнүдэ болон худөө ажалда бүтэсые ехэ болгохо үлэмжэ һайн ашаггай аргануудые бэдэржэ олохо шухала байһан дээрэнээ гараһан эрилгонуудые хүсэндэнь оруулха интеллигенци энэ дайнда илангана шухала юумэ бүтээхэ ушартай.

Агуулхэ Октябрьска социалистическэ революциин XXVI жэлэй ой тухай хэнэн элидхэл соогоо нүхэр Сталин болбол дайнай үедэ советскэ арадай хэнэ ажалда гүнзэгы ехэ сэгнэлтэ үгэнэн байна. Манай гүрэнэй гол шидхэхы хүсэн болохо худэлмэришэн анги болон тарааһадай хажуугаар нүхэр Сталин болбол советскэ интеллигенцидэ угаа һайн сэгнэлтэ үгэнэн байгаа гэбэл:

«Фронтдо туһалха хэрэгтэ манай интеллигенцишье худэлмэришэн анги ба тарааһанайаа гээгдэхэгүй. Советскэ интеллигенци манай ороной оборонын хэрэгтэ үлэнөөр худэлмэрилнэ, Улаан Армиин бүү эзбсэг, техникэ ба үйлэдбэриин эмхидхэлгые саг үргэлжэ наржуулна. Советскэ интеллигенци болбол ажаүйлэдбэри ба худөө ажахые дэбжүүлхин талаар худэлмэришэд ба колхознигуудта туһалаа. Дайнай эрхэ байдалда советскэ наука ба культурые урагшань дабшуулнаа».

Немецкэ булиитарагшадта эсэргүү дайн байлдаанда советскэ интеллигенциин хэнэн шэн зоригто ажал тухай нүхэр Сталинай үгэнэн сэгнэлтые ушар удхань түбхын тулдаа үүгүүндэ юун байнаб гэхэдэ манай шэнэ юсветскэ интеллигенциин гүрэнэйнгээ ажа байдалда тон шэнэ үүргэ дүүргэжэ байһаниинь гэршэлэгдэнэ. Хаанта Россида бусадые мүржэдэг баяд ноедой зарсе байһан тэрэ интеллигенци мүнөө худэлмэришэн анги болон тарааһадай тон ехэ хүсэтэй туһалагшань боложо. Ленин—Сталинай агуулхэ партиин һурган хүмүүжүүлнэн яала ехэ политическэ хүсэн болонхой

Советскэ интеллигенци өөрынгөө хуушанай юумэнээ арсадаггүй харин үнгэрнэн сагай ородой интеллигенциин эрхим һайн заншалнуудые инаг дуратайгаар хадаглан абажа байна. Хуушанайнай алдарта юумэ соо оюун бэлигтэ Пушкинай, гайхамшаг эрдэмтэ Менделеевэй, мүн тэрэшэлэн Тимирязев, Сеченов, Толстой, Мечников, Карпинский, Достоевский, Герцен, Павлов гэхэ мэтэй дэлхэйн наука ба литературые алдаршуулнан эдэнэй нэрэнүүд орбхэ байна. Эдэ агуулхэ алдарта хүнүүдэй заншалые үргэлжэлүүлэн советскэ интеллигенци Октябрьска революциин болоһон һоо хойшо тон шэнэ янзын советскэ наука болон культурые байгуулжа яалаг ехэ худэлмэри хэнэн байха юм.

Парти ба гүрэн болбол өөрынгөө советскэ интеллигенциие бия болгохо асуудалда тусгаар ехэ анхарал хоолоо табижа байгаа хуушанай интеллигенциие шэнээр, һурган хүмүүжүүлхын хажуугаар советскэ общественной шэнэ мяхаарта толбоотой шэнэ интеллигенциин кадрнуудые һургажа бэлдэхэ тухай асуудал түрүүшын эзлжэндэ табигдаа бэлэй.

1941 оной июниин 22-то немецко-фашистска һурэг тонуулшад манай советскэ газар тэрэшэ добтолгоо ороо, эзрлиг муужай дайсаннай тэмсэхэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуулхэ дайнай эхилхэдэнь, Ленин—Сталинай партиин байгуулһан манай интеллигенци Эхэ ороноо аршалан хамгаалхаар һүртэ ехэ хүсэн боложо жагсаһан байгаа. Манай ороной хүбэ зоной шиидэгдэжэ байба. Бидэндэ тон үнэтэй хамат бүхы юумэдэ немецшуһата муужай һабараараа халлажа ороо. Немец болбол манай агуулхэ культурые үгы хэхэ һанаатай халдажа ороод, хуушанай памятникуудые эзрлиг муужайгаар бузарлаһан. Ясная Поляные һуйдхэн һандаргаһан, Чайковскийн гэр-музейе тоноһон ба галдаһан, Петергоф болон ородой хөөрэдэ мүнхэ культурын бусад арюун һайхан газарнуудые һэнгэрүгүй муухайгаар дээрмэдэнэн байгаа. Немец болбол манай агуулхэ ород хэлые өөдгүй үндэнэ яһанай арадай хэлэн гээшэ гэжэ муудхаад, саг зуура эзэмдэнэн областынуудта тэрэ хэлэн дээрэ хэлэхэ ябадалые хорибо. Немец болбол Киевые һандаргажа, Ленинградые үхэр буугаар буудажа, Сталинградые яар ябта болгожо байхадаа, эртэ урда сагта агуулхэ римскэ культурые мүн лэ нимэ һэнгэргүй муухайгаар һандаргажа байһан готтско эзрлигүүд шэнги жэрхэмшэг муухай һуйдхэгшэд байнан бэеэ харуулаа. Эсэгээ немец болбол советскэ хүнүүдые олоорынь, тэдэнэй дунда интеллигенциие хюдажа захалаа. Немецүүд, манай советскэ интеллигенциин омгорхожо мартажа байһан хамаг бүхы юумые үгы хэнэн ба бузарлаһан байха юм.

Ушар иимэнээ, немецкэ булиитарагшадта эсэргүү арюун нанги дайнда советскэ интеллигенци бүхы арадтайгаа хамта бодожо жагсаад, өөрынгөө Эхэ ороноие, манай культурые, манай агуулхэ наукые, манай идей сурталые аршалан хамгаалжа байһаниинь тон зүб!

Дайнай эхилхэнээ хойшо гурба дахин сугларһан Академи наукын сессинүүд хадаа советскэ наукын али тухай хүсэтэй байнынь бүхы дэлхэйдэ харуулба. Манай интеллигенциин дундаһаа дайнай үедэ болоһон Академи наукын һүүлэй һунгуули дээрэ 700 кандидануудые дэбжүүлнэн халань, манай интеллигенци омгорхожо шадаха байна. Дайн сэрэг гээшэ манай гүрүү наукын зохеон шидхэжэ байгаа асуудалнуудые заашье хаһаагүй, харин улам ехэ болгоһон байгаа.

Дайнай үеын эрилтэтэй холбогдоһон гол шухала научна проблемэнүүдые шидхэхын тулада хэрэгтэй мэргэжэлтэй залуу научна худэлмэрилэгшэд манайда дутамаг гүй бии байба. Өөрын советскэ интеллигенцин кадрнуудые һурган хүмүүжүүлжэ бии болгохо тушаа манай парти ба гүрэнэй үгаа ехэ ороллолго гаргаһаниинь ашаяа хариуулһан байна.

Дайнай оршон байдалда манай культурын, манай наука ба техникын туйлалтанууд туһай—манай интеллигенциин туйалтанууд туһай наука болон техникын, искусство болон литературын эрхим ажалые өбуулгашадта Сталинска шагналнуудые 1943 оядо олгоһон ябадал гэршэлнэ. Сталинска шагналай лауреатуудай нэрэ алдар гээшэ дайнай үедэ ажаүйлэдбэри болон худөө ажалые дэбжүүлхин тулөө үнэн зоригоо табижа худэлмэрилнэн советскэ интеллигенциин эрхим тулөөлэгшэдэй нэрэ алдар мүн болоно.

Дайнай эхилхэнээ абаад, манай артиллериин немецкэ артиллериһээ илгээд булюу байнан ушарые хэн мэдэхэгүй гээшэб? Һүртэ ехэ советскэ артиллерие зехеогшод хадаа советскэ һургуулинуудта һуража эрдэмтэй болоһон манай конструкторнууд болоно. Баһа, манай Сталинска авиаци гээшэ тэрээнһээ дутуугүй һүртэй ба айдһатай хүсэн байна. Дайсаниие һурдуулэн даража, бүхы дэлхэйдэ магтаалда гараһан советскэ машинануудые Сталинска шагналай лауреатууд Яковлев, Лавочкин, Петляков, Ильюшин, Микулин, Швецов ба бусад уралан зохеоһон байна.

Советскэ интеллигенциин арми өөнэдынгөө дундаһаа гайхамшаг эрдэмтэние дайнай газарта эльгээнэн байна. Аадар бороо шэнги адхаржа байнан буугай тобшо, снаряд, бомбонуудай дундуур манай медициискэ худэлмэрилэгшэд хэдэн мянгаад хүнэй ами наһыень абаржа. Эхэ оронойгоо түлөө дайн сэрэгтэ шархатаһан сэргэшэлэй һайнаар ба түргэнөөр эдэргэхэ ябадалые ханганад.

Манай интеллигенци мүн дайнай газарташье гартаа буу зэбсэг барин дайсаниие даралсажа ябанаш. Улаан Армиин офицерүүд, тэрэнэй сержантнууд болон боецүүд советскэ интеллигенциинүүд һургаа хүмүүжүүлэгдэнэн эрхим түлөөлэгшэдынь мүн.

Тинхын хажуугаар тылые дэбжүүлхэ ба бүхэжүүлхэ тушаа манай интеллигенциин айхабтар ехэ худэлмэри хэнынь гэмдэглэхэ шухала. Манай предприятинуудэ колхозуудые гэргэрэл болбосоруулай албан газарнуудай худэлмэриие улам ехээр һайжаруулха гэнэн хүндэ хүшэр болобошье арюун һайхан зорилгые тылдэ байнан советскэ интеллигенци эрхимээр гүйсэдхэнэ.

Бурят-монгол арад болбол немецко-фашистска булиитарагшадта эсэргүүсэн гэмсэхэ нинтын хэрэгтэ эдцбхитэйгээр хабаадалсажа байнаа тэмдэглажэ омгорхохо хүсэд үндэнэтэй. Советскэ засагай тогтоһоноо хойшо манай эндэ байгуулагдаһан ажаүйлэдбэриин ба транспортын гигантнууд манай гүрэнэй оборонын хүсэ шадалые бүхэжүүлхэ ябадалда нилээд туһаламжа үзүүлнэ.

Түсэбөө дүүргэхын тулөө эршэтэй шанга тэмсэл хэжэ Гүрэнэй Оборонын Комитедэй дамжуулгын Улаан Тугые абаһан Улан-Удын ПВЗ манай республикын омгорхол мүн. Энэ илалта болбол тэрэ заводой интеллигенциин кадрнуудай эрдэм мэргэжэл ехэтэй байнынь гэршэлнэ. ПВЗ-эйн интеллигенциин эрдэм мэргэжэл ехэтэй байнан халань, тэдэнэй дундаһаа манай республика дотор анха түрүүшын Социалистическэ Ажалай Герой—паровозосборно цехын комплексно бригадын начальник Григорий Игнатьевич Коваленко дэбжэжэ гараһан байна. Тэрэ хадаа ажаүйлэдбэриие зориигой һайнаар шэнэдхэн зохеожо, фронтдо туһалха хэрэгтэ бии бүхы хүсэсэ үгэнэ.

Тус завод дээрэ ургаһан ба хүмүүжүүлэгдэнэн советскэ Бурят-Монголой национальна интеллигенциин түлөөлэгшэл болохо вагонно-пассажирска цехын начальник нүхэр Тарашинов болон вагонно-колесно цехын начальник нүхэр Бурлов гэгшэд ПВЗ дээрэ тон хүндэтэй хүүүд байдаг. Эдэ нүхэд хадаа мүнөө сагай техническэ машинда эзмэсгэтэйгээр тухеэрэгдэнэн заводой бүхэли һалбаринуудые хүтэлэг орео оньһон хэрэгые һайнаар шудалаад, большевистскэ ударидалтын эрхим жишээнүүдые харуулнад.

Манай республикын худөөгэй интеллигенциие яһала һайнаар худэлмэрилнэ. Дайнай үеын хүндэ хүшэр байдалда худөө-ажалай бүхы түсэбүдые дүүргэхын түлөө үүсхэл ороллого гаргажа, худөөгэй интеллигенци өөнэдынгөө зориилые һайнаар шидхэнэ.

Бурят-Монголой медициискэ худэлмэрилэгшэдэй гайхамшаг һайнаар худэлмэрилжэ байнание гэршэлхэ ушар бариигаа гэбэл 1943 оной сентябриин 17-до республикын эмчүүдые сахиха Нарком Абыков, хуушанай врач Трубачеев болон областной больницын врач Логинов ССР Союзай орденуудаар шагналаа һэн.

Дайн болбол искусствын хүнүүдэй ашаггай һайнаар худэлмэрилхэ тухай эрилтэ табиһан байха юм. Ленинэй орденто гүрэнэй Бурят-Монголой хүгжэмэтэ драмын театрын коллектив энэ жэлдэ угаа ехэ патриотическа хэрэг бүтээбэ. Театрын составһаа байгуулагдаһан ансамбль Забайкальеда ба Алас Дурна зүүтэ олон тоото улаанармейскэ спеэнүүд дээрэ ураншайхан номернуудые харуулба. Манай театр болбол ахадуу Монгол арадай республикада ураалаар ошожо ерээ һэн. Мүнөө үедэ СССР-эй Арадай Артист Цыденжапов түрүүтэй творческо бригада фронт ошонхой. Тэндэ манай артистическа интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэд Балдахов, Петрова, Шаглыкова болон бусад өөнэдынгөө искусствыдээжыень харуулха болоно.

Бурят-Монголой интеллигенци болбол советскэ Эхэ ороноогоо үмэнэ ямар үүрэг үүлгэтэй байнаа һайса мэдэнэ гэбэл советскэ гүрэнэйгээ сэрэгэй хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, манай шэн габьяатай тылые бүхэжүүлхэ хэрэгтэ хаба шадалаа гаргажа худэлмэрилхэ эзргэтэй. Манай интеллигенци болбол энэ дайн байдлаанай һүртэй айдһатай саг бүхы үнэнэ яһанай арадуудай ахадуутай хани барисаатай байнаһаа үндэнэлнэн агуулхэ социалистическэ гүрэнэй яйдалтай хамгаалга доро манай арад байна гэжэ хүсэд ойлгоно. Агуулхэ ленинско-сталинска партиин маниие ударидажа байнан халань, бидэнэр золтой байнабди гэжэ манай интеллигенци мэдэнэ.

Советскэ арадай зорилгонуудые тодорхойлон хэлэхэ зуураа, нүхэр Сталин мүн бүхы советскэ интеллигенциие урдахи зорилгонуудые заажа үгэнэн байна. Тэрэнь ямар зорилгоб гэхэдэ: дайсаниие дуулаан дарахын тулада бидэнэр бии бүхы хүсэ шадалаа зангилан гаргажа ёһотойбди.

А. БАЛЬБУРОВ.

Колхозой түрүүлэгшэнэрэй курса

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тусхай заабари болон ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой тогтоолой үндэнөөр манай республика дотор 450 колхозой түрүүлэгшэнэрэй хабаадал гатайгаар нэгэ-нэгэ һарын турбан эзлжэгэ курсыда үнгэрнэн оной ноябриин 23-һаа энэ жэлэй январиин 27 хүртэрхи үе соо хоер хэнэг курс боложо дүүрээ.

Үнгэргэгдэнэн хоер эзлжэгэ курсуудта зарим аймагуудаа, жэшээлхэдэ Бичурын аймагаа—9 хүн, Мухаршэбэрэй—6 хүн, Түнхэнэй—5 хүн, Закаменай, Кабанскын болон Сэлэнгын аймагуудаа 4—4 хүнэй ерээгүй дээрэнээнь һуралсажа гараха ёһотой 300 хүнэй ороондо 254 хүн һуралсажа гараһан байна. Хэжэнгын, Заиграйн, Кяхтын аймагуудаа курсда ерэхэ ёһотой хүнүүдые түсэбэй ёһоор болзор соонь эльгэнэн байна.

Түрүүлэгшэнэр курсада һуралсаха зуураа агротехникэ, колхозой ажалай эмхидхэлгэ, жэлэй олзо хубаари, финансын асуудалнууд, мал ажал тухай, худөө-ажахын сложно ба простой машинануд тухай, парти правительствын худөө-ажахы тухай гаргаһан һүүлэй тогтоолнуудаар 200 часай программатай танилсаба.

Тус курсануудта худөө-ажахын науканнуудай кандидат нүхэр Фомкин, БМАССР-эй Наркомземэй главна агроном нүхэр Лесик, Заиграйн АЗО-гэй главна агроном нүхэр Метляев гэгшэд заабари байха юм.

Гадна үндэрургасын мастернууд—түрүү хүнүүдэй лекциинүүд болобо. Мухаршэбэрэй аймагай «Политотдел» колхозой агротехник эгэхэр Козлова болбол хайшан гэжэ үнгэрнэн жэлдэ гектар бүхэнээ 21,5 центнер пшениие үрүүлжа абаһан тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Курсантууд городой ажаүйлэдбэриин предприятинуудаар ябаһан болон кино, театр болон музейнүүдые хараһан байна.

Түрүүшын хоер эзлжэгэ курсда һуралсаһан түрүүлэгшэнэр республикынгаа хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа, эндэ ойлгожо гараһан зүйлнүүдэ ажал худэлмэри дээрээ хэрэглэхэнээ гадна ВКП(б)-гэй Обкомой XV пленумай тогтоолые хүсэд бэелүүлхэбди гэнэн уялга ababa.

Ц. ЦЫДЕНЖАПОВ,
Курсые даагша.

ХИЛЫН СААНА

Италидахи сэрэгэй ябуулганууд

ЛОНДОН, февралиин 9. (ТАСС). Италиин дотор байгаа союзнигуудай сэрэгүүдэй главна ставка болбол американска 5-дахи армиин гол фронт дээрэ англиска ба американска частьнууд урагшаа дабшаба гэжэ мэдээсэнэ. Кассиным оршондо болон тэрэ город соо айхабтар шанга байдлануудые боложо үргэлжэлһөөр. Анцио мүрэнэй шадархи бүхэжүүлгэ дээрэ 5-дахи армиин позициинуудые дайсан тагнуул хэжэ үзэнэн зандаа. Английска 8-дахи армиин частьнууд дайсанай тагнуулай томохон отрядые хүндэ хүшэр гээлтэдэ оруулаа. Бүхы фронтнуудэ дээрэ патрульнуудай эдбхитэйгээр ябуулганууда хэжэ ябадал үзэгдэнэ.

Союзнигуудай авиаци 1.500 дахин самолето-нинидэлтэ хээд, дайсанай хэдэн олон объектнүүдые атаковалһан байгаа.

Английска информациин министерствэ болбол февралиин 7-до Римһээ үг үр агаарта байлдаанууд болоо гэжэ мэдээсэнэ.

—o—

Союзнигуудай авиациин добтолгонууд

ЛОНДОН, февралиин 9. (ТАСС). Хуулитаар мэдээсэгдэхэнь хадаа, февралиин 9-эй үглөөгүүр американска самолеттуудэ английска болон союзна истребительнүүдэ дэмжэгдэн ябажа Франциин хойто зүүгэ байгаа сэрэгэй объектнүүдые атаковалһан байна.

Февралиин 8-ай һүнэ английска бомбардировщикууд Германида болон Францида байгаа дайсанай объектнүүдтэ добтолго хэһэн байна.

Февралиин 8-ай үглөөгүүр «Ниидэдэг хэрэм» гэдэг американска самолеттуудай томохон соединениинүүдэй Франкфуртда добтолхо үедэ дайсанай 19 самолет унагаагдаһан байгаа.

Февралиин 8-ай туршада союзнигуудай авиаци Франциин хойто зүүгэ байгаа объектнүүдтэ добтолһон байна.

—o—

Англо-французска финансова хэлсээн ба харилсан туһалалсаха тухай хэлсээн баталагдаа

ЛОНДОН, февралиин 8. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулхань хадаа, английска финансын министр Андерсон гэгшэ мүнөөдэр английска правительство болон национальна сүлөөлэлтын Французска Комитедэй финансова хэлсээние ба харилсан туһалалсаха тухай хэлсээние баталһан тухай мэдээсэлтэйгээр мүнөөдэр общинануудай палатада үгэ хэлэнэн байна. Английска болбол энэ хэлсээн дайнай үе соо баталагдаа юм гэжэ тэмдэглэнэн болобошье, тэрэ хадаа ерэдүйн сагта харилсаатай байха таатай эохид үндэнэ һуури олгохо бээ гэжэ атигэнэ элэгхэлэн мэдүүлбэ. Тус хэлсээн 1939 оной англо-французска хэлсээн шэнгээр баталагдаа гэжэ Андерсон мэдүүлэв. Нэгэ фунт стерлингын түлеө 200 франк тоолохоор валютна курс тогтоогдоо.

Харилсан туһалалсаха тухай хэлсээн болбол хэлсээ баталһан тала бүхэнэнь мүнөө хамтаржа дэй хэхын тулада нүүдэлдөө хаба шадалаараа хожом бусаагатайгаар туһаламжа үзүүлхэ ябадалые араалаа.

—o—

Нефтепровод бариха тухай США-гэй правительство болон американска нефтяной компанинуудай хоорондо хэгдэһэн хэлсээн

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 8. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетын Вашингтонско корреспондент болбол «Петролеум резервс» гэжэ правительственна корпорациин түрүүлэгшэ Икес болбол Холбоото Штадуудай правительство Персидскэ булаһаа Дундада далайн зүүн эзэ хүртэр 1.200 милиин шахуу ута нефтепровод бариха һанаатай байна гэжэ сонсохобо. Энэ нефтепроводой барилгада 130—165 миллион доллар гаргашалагдаха болоно. Тиигээд байхадаа США-гэй арми ба флодто хэрэгтэй нэгэ миллиард баррель запас нефтьтэй болохо юм.

—◆—

З А Р Л А Л

Мүнөөдэр, февралиин 11-дэ, үдэшэй 8 часта Горпарткабинедэй лекциионо зал соо (Советүүдэй 2-дохи Байшан) «Улаан Армиин 26 жэл» гэһэн темээр элидхэлшэд, пропагандистнууд болон агитаторнуудта зорюулагдаһан элидхэл болохо.

Элидхэшэнь—капитан Кириллов.

ВКП(б)-гэй ГОРКОМ.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

Кинотеатрнуудта

„ПРОГРЕСС"

Цирк

„ӨРДӨМ"

Леди Гамельтон

— o —

Сеансуудынь 4, 6, 8, 10 часта.

Кассануудынь—2 часта

АДРЕС РЕДАКЦИИ. г. Улан-Удэ ул. Ленина. 96. ТЕЛЕФОНЫ: зам. ответ. редактора—23; ответ. секретаря—23 (2 зв.); отделов: партийной жизни и писем —3-23; сельскохозяйственного и промышленности—3-23 (2 зв.); области—2-64 (2 зв.).

11—00029. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500